

Session 1-3 torsdag 23.3.2017 - Kartmaterial och nationella tolkningar av art- och habitatdirektivet

Värt att notera är användningen av "Kartor med potentiella naturtyper" innebär att vi i projektet tagit fram kartor över var en specifik naturtyp kan tänkas förekomma i dagsläget. Dessa kartor har inte verifierats i fält. Under workshoppen kom det svar på en del frågor och ännu flera nya frågor och tankvärda ting dök upp. Diskussionerna var givande och intressanta även om svaren inte alltid infann sig. För metoder som använts vid framtagningen av GIS underlagen vänligen se Power Point presentationerna, där finns även mer information om hur länderna tolkat EUR28 manualen.

9030 - Landhöjnings skogar (Naturliga primärskogar i landhöjningskuster - Maankohoamisrannikot primäärisuksessio-vaiheiden luonnontilaiset metsät)

Interpretation Manual - EUR28

This type includes different types of *deciduous, coniferous and mixed natural thickets and forests* developed on *land upheaval coasts* of the Baltic sea. Characteristic for these habitats are *stages of primary succession* from shore grassland vegetation to climax forests or various wetland types. Also soil horizons are poorly developed, although podsol soils are otherwise typical for boreal forest. The youngest pioneer forests near the sea are often low or tall herb deciduous forests, thickets or swamps. Vegetation succession can also proceed from willow swamps through forest swamps to mires. Alder and birch are dominant in the tree layer and willows are often common in the shrub layer. Grasses are abundant. *Further inland the influence of the sea is weakened*, the soils are often poor in nutrients and coniferous forests are typical. Pine, and often also spruce, dominates the tree layer and dwarf shrubs dominate in the field layer. In the ground layer mosses are common, but in many areas lichens are abundant.

Tabell 1. Nationella skillnader i tolkningen av EUR28 manualen, naturtyp 9030

	Sverige	Finland
Allmän definition	från lövsly till granskog	från lövsly till granskog
Avgränsning	0,3 möh (300 år av landhöjning)	10 möh (1000 år av landhöjning varierar dock längs kusten t.ex. 5 möh i Åbolands skärgård)
	0,3 ha (praxis)	minst 5 m bred (detta är inte obligatoriskt men har använts vid digitalisering)
	Över 30% krontäckning (≈ skogsmark)	-
Mänsklig påverkan (som är tillåten)	den kan ha påverkats av t.ex. bete, plockhuggning eller naturlig störning	det kan ingå mindre påverkade delar (under 1 ha)

Allmänt:

- Största skillnaden mellan länderna ligger i definitionen av tidsintervall
- På finska sidan har man saknat data för att kunna göra modelleringarna speciellt bristen på data gällande avverkningar längre bak i tiden var problematisk. Innanför N2000 områdena är dock all 9030 inventerad genom fält besök
- På svenska sidan har man främst använt fjärkartering och osystematiska fält besök, i och med SeaGIS 2 modelleringarna kommer kartorna med potentiella förekomster av 9030. Sverige har haft mer information om avverkningar vilket har underlättat modelleringen
- Modelleringarna är ännu inte helt slutgiltiga och

Kommentarer, diskussion och frågor:

- Användningen av KNAS (svenskt data) diskuterades
- Hur mycket landhöjning (i meter) måste det finnas för att det skall kunna räknas som landhöjnings skog? Som exempel gavs Uppsala län där landhöjningen är relativt liten men på grund av det flacka landskapet så syns landhöjningen tydligt. Ingen definitiv siffra diskuterades. Finland har ju olika definitioner beroende på var i landet man befinner sig eftersom landhöjningen varierar kraftigt
- Hur många successionsstadier måste det finnas för att det skall klassas som landhöjningsskog? I Sverige måste det finnas åtminstone ett stadie (al-bälte) samma gäller i Finland.

1630 - Havsstrandängar (Boreala havsstrandängar av Östersjötyp - Itämeren borealiset rantaniityt)

Interpretation Manual - EUR28

Coastal meadows, mostly with low growing plant communities in the geolittoral zone, sometimes interspersed with salt patches, salinity is low (brackish water), tide hardly exists but there can be influence from land upheaval. Most of the areas were traditionally used for mowing or grazing, thus enlarging the areas and keeping the vegetation low, rich in vascular plants and suitable for nesting waders. Characteristically the vegetation occurs in distinct zones, with saline vegetation closest to the sea.

Tabell 2 Nationella skillnader i tolkningen av EUR28 manualen, naturtyp 1630

	Sverige	Finland
Allmän definition	Tydligt hävdpräglad eller naturligt störningspräglad markvegetation	Tydligt hävdpräglad eller naturligt störningspräglad markvegetation
	Vegetationen påverkas av naturliga faktorer - zonering	Vegetationen påverkas av naturliga faktorer - zonering
	Arter som indikerar hävdkontinuitet ska finnas, ex <i>Eleocharis uniglumis</i> (agnsäv), <i>Juncus gerardii</i> (salttåg)	Arter som indikerar hävdkontinuitet ska finnas, ex <i>Eleocharis uniglumis</i> (agnsäv), <i>Juncus gerardii</i> (salttåg)
	Saltfläckar kan förekomma	Saltfläckar kan förekomma
	Viktiga för vadare	Viktiga för vadare
	Inga eller få träd och buskar	Inga eller få träd och buskar
Avgränsning	Avgränsas mot havet vid medelvattenstånd	Avgränsas mot havet vid medelvattenstånd
	Naturlig hydrologi och näringsstatus	-

Allmänt

- Jämfört med andra naturtyper som behandlats i SeaGIS 2 skiljer sig inte de nationella definitionerna åt så mycket då det kommer till 1630
- Det vi har funderat på vad naturlig hydrologi och naturlig näringsstatus egentligen betyder (detta är en del som finns med i den svenska definitionen men inte den finska) här kommer frågan om baseline upp.
- För modelleringarna inom SeaGIS 2 har de nationella tolkningarna synkroniserats där det inte funnits några specifika numeriska avgränsningar eller krav från någondera länderna
- Potentiella havsstrandängar är det som letas efter, och detta har delvis kalibrerats med fältdata då det varit möjligt. Men de är potentiella på ett sådant sätt att områden som eventuellt kan vara havsstrandäng har lagts till datat, men för att veta med säkerhet så krävs mer fältdata.

Kommentarer, diskussion och frågor:

- Hur mycket vass kan växa på en strandäng för att fortfarande skall kunna räknas till 1630 och var dram man gränsen mot havssidan? Förslagen var att ta bort vassområdet för att det eventuellt är för vått. En kommentar som även kom var att vassbälten ofta kan indikera att bete och liknande tryck (hävd) är svagt.
- Gräsmatta eller strandäng? Hur avgränsar man strandängar från gräsmattor då man arbetar med orthofoto? Det nämndes att det finns en manual för detta i Sverige ingen närmare information om denna manual framkom på workshopen.
- Hur skilja mellan påverkad (t.ex. kanaler, bete eller dylikt) och opåverkad strandäng är detta något man borde göra. Hur tar man i beaktan utveckling (t.ex. vägar, kanaler) som sker på områdena?
- Avgränsning diskuterades mycket för det verkade inte tydligt hos någondera land, hur avskilt från vatten kan strandängen vara? Hur blöta alternativt torra får områdena vara? Hur mycket grövre växtlighet och buskar får finnas?
- Frågan om Havsstrandängar skall betraktas som naturbiotop eller kulturbiotop kom upp.

1640 - Sandstränder (Boreala sandstränder med perenn vegetation i Östersjön - Itämeren boreaaliset hiekkarannat, joilla on monivuotista ruohovartista kasvillisuutta)

Interpretation Manual - EUR28

Sheltered to exposed, gently sloping sand beaches influenced by wave action, but less influenced by tides than on the Atlantic coast, giving a higher representation of perennial plant species. Sand beaches along the Finnish and Swedish Baltic coast are relatively uncommon and usually small. Occasional stones or boulders may be scattered along the beach. The vegetation is often sparse and large areas of bare sand are common especially in the part closest to the shore. Sand-binding plants are common. The insect fauna on sand beaches is conspicuous. Drift belts of organic matter are often present

Tabell 3. Nationella skillnader i tolkningen av EUR28 manualen, naturtyp 1640

	Sverige	Finland
Allmän definition	Kan ha rikligt med perenna växter men även sparsam vegetation	Kan ha rikligt med perenna växter men även sparsam vegetation
	Karakteristisk insektsfauna	Karakteristisk insektsfauna
Avgränsning		Täckningsgrad av sand >50%
	Avgränsning mot havet görs vid medelvattenstånd	Avgränsning mot havet görs vid medelvattenstånd
	Gränsdragning mot 2110 (fördyner, embryonala dyner) sker m h a topografin	Gränsdragning mot 2110 (fördyner, embryonala dyner) sker m h a topografin
Gränsdragningar mot andra naturtyper	Driftvallar (1210) har företräde	Naturtypen kan vara överlappande med 1620 (skär och små öar) eller 1610 (rullstensåsar). Driftvallar (1210) kan överlappa med sandstränder.

Allmänt

- Finlands och Sveriges tolkningar av naturtypen är relativt lika, vilka naturtyper som kan överlappa varierar och hur stor andel som bör vara sand
- Inte svårt att hitta potentiella sandstränder med hjälp av fjärrkartering men avgränsningen har visat sig mer problematisk
- Under arbetet med denna naturtyp har man använt fjärrkarterings metoder och eftersom vi arbetar i ett område med kraftig landhöjning så är det mycket viktigt att ha uppdaterat data.

Kommentarer, diskussion och frågor:

- Hur avgränsar man naturtypen då vass börjar dyka upp mitt i sandstranden? Gruppen verkar tycka att man skall ta med detta i naturtypen. Det frågades också om det finns någon maximi mängd vass som får förekomma om området klassas som sandstrand
- Ett annat avgränsnings dilemma som nämndes är dynformationerna som uppstår, i och med att det befintliga datat inte alltid är tillräckligt noggrant så kan detta medföra svårigheter vid användningen av fjärkartering.
- Hur snabbt sker förändringar rörande detta habitat? T.ex. vassstillväxt sker snabbt, utåt mot vattnet så kan förändringen av sanddynernas position och höjd ske dagligen. Detta förde diskussionen vidare till uppföljning och rapportering varvid det påpekades att om denna definieringsprocess är arbetsdryg och långsam (samt materialet bristfälligt) så kan detta påverka uppföljningen markant.
- Badsträndernas vara eller icke vara nämndes även här.

1160 - Stora grunda vikar och sund (Stora grunda vikar och sund - Laajat matalat lahdet)

Interpretation Manual - EUR28

Large indentations of the coast where, in contrast to estuaries, the influence of freshwater is generally limited. These shallow 13 indentations are generally sheltered from wave action and contain a great diversity of sediments and substrates with a well developed zonation of benthic communities. These communities have generally a high biodiversity. The limit of shallow water is sometimes defined by the distribution of the *Zosteretea* and *Potametea* associations. Several physiographic types may be included under this category providing the water is shallow over a major part of the area: embayments, fjards, rias and voes.

Tabell 4. Nationella skillnader i tolkningen av EUR28 manualen, naturtyp 1160

	Sverige	Finland
Allmän definition	grunt område	maximum 6 m djupt
	olika typer av sediment	sand/mjukbotten/organiskt material
Avgränsning	>25 ha	≥ 100 ha
		bredden större än höjden

Allmänt

- Här finns en ganska stor skillnad mellan hur Finland och Sverige tolkar EU-manualen och naturtypsbeskrivningen. Det finns även stora skillnader i skärgården länderna emellan.
- EU's definition på 1160 är väldigt "lös" och det ger mycket rum till egna tolkningar. Och det finns ännu rum för en hel del tolkningsfrihet i de nationella definitionerna.

Kommentarer, diskussion och frågor:

- Vart hör fjärdar som är en så öppen naturtyp att den inte passar in som sund (bay)? Man skall se på vilken typ av växtlighet och djurliv som finns där och se på funktionen för att ta bort storleksproblemet. Överlappningen och hanteringen av "dubbelräkning".
- När saker är öppet för tolkning så blir det lätt regionala skillnader var en kommentar. Dock tillades det att det finns rent naturliga regionala skillnader både vad gäller 1160 men framförallt hos 1170 är de naturliga regionala skillnaderna tydliga.
- Vikten av att se på naturtyperna ur ett biologiskt och ekologiskt perspektiv man kan inte bara se det ur ett rent numeriskt perspektiv. Bra påpekande som respons komma att eftersom fältkartering av naturtyper är tidskrävande och därmed även ekonomiskt betungande så har SeaGIS 2.0 valt att se hur nära verkligheten man kan komma med att använda GIS och fjärkarterings metoder. Här påpekades även att de kartor som tagits fram inom SeaGIS 2.0 är potentiella förekomster av naturtyperna och fältkontroller bör göras för att bekräfta förekomsten.
- Även denna naturtyp påverkas av landhöjningen och den är inte statisk utan under ständig förändring
- På svenska sidan tycks finnas många områden med 1160 som klassats som 1150 i Finland.

1150 - Laguner (Kustnära Laguner (Flador) - Rannikon laguunit)

Interpretation Manual - EUR28

Lagoons are *expanses of shallow coastal salt water, of varying salinity and water volume, wholly or partially separated from the sea* by sand banks or shingle, or, less frequently, by rocks. Salinity may vary from brackish water to hypersalinity depending on rainfall, evaporation and through the addition of fresh seawater from storms, temporary flooding of the sea in winter or tidal exchange. With or without vegetation from *Ruppia maritima*, *Potamogeton*, *Zostera* or *Chara* (CORINE 91: 23.21 or 23.22).

- *Flads and gloes*, considered a Baltic variety of lagoons, are small, usually shallow, more or less delimited water bodies still connected to the sea or have been cut off from the sea very recently by land upheaval. Characterised by well-developed reedbeds and luxuriant submerged vegetation and having several morphological and botanical development stages in the process whereby sea becomes land.

- Salt basins and salt ponds may also be considered as lagoons, providing they had their origin on a transformed natural old lagoon or on a saltmarsh, and are characterised by a minor impact from exploitation

Tabell 5. Nationella skillnader i tolkningen av EUR28 manualen, naturtyp 1150

	Sverige	Finland
Allmän definition	Helt eller delvis avsnörda från havet genom trösklar tät vegetation eller dylikt. Lagunernas mynningsområden mot havet kan ha många olika morfologiska karaktärer, som reglerar vattenomsättningen och tillförsel av havsvatten.	Oftast tydlig tröskel
Avgränsning	storlek < 25ha	små
	djup < 4m	grund
Stadier	1. Förflada 2. Flada 3. Gloflada/(Glo*) 4. Lagunartade vikar med smalt sund 5. Laguner vid rörliga kuster	Inget förflada 1. Flada 2. Gloflada 3. Glo

Allmänt

- Olika kustmorfologi i Finland och Sverige detta gör det knepigt att hitta en gemensam definition som kan omfatta båda kusterna
- Skillnaderna stor mellan länderna då det kommer till definition av storlek
- Svårt att bedöma hur mycket mänsklig aktivitet det får finnas för att området skall få klassas som en N2000 lagun. Då man i vissa fall inte har någon baseline för hur området sett ut och därmed inte vet hur mycket som är modifierat av människan
- Ideal laguner med en tröskel är svåra att hitta med hjälp av orthofoto
- På samma sätt som för 1160 är den mänskliga modifieringen av strandlinjen ett problem då man skall bedöma om ett område kan höra till en specifik naturtyp, har det varit t.ex. lagun tidigare. Vad har varit ursprungsläget och hur mycket har förändrats av människan

Kommentarer, diskussion och frågor:

- EU's definition är väldigt förlåtande då det kommer till 1150
- Ett ämne som kom upp var restaurering av flador där man ställde frågan om man kan kompensera förstörelsen av en flada med att restaurera en annan så att den börjar fungera som den ska igen.
- Även här diskuterades det att dessa naturtyper inte är rent numeriska saker utan det finns en ekologisk och biologisk faktor som måste tas i beaktande men detta är inte möjligt i modellerna.
- I och med att tillgängligt data förbättras och mer data blir tillgängligt så kommer förhoppningsvis modellerna att bli bättre i framtiden och man kommer att kunna beakta den ekologiska funktionen bättre redan i detta stadi
- Denna naturtyp påverkas ju av både landhöjning. Därmed skulle det eventuellt kunna vara relevant att även modelera fram eventuella framtida flador (som kommer att uppstå i och med landhöjningen) så att man kan undvika att förstöra dessa innan de ens har blivit till.
- Naturtypen påverkas av klimatförändring i och med att den stigande vattenytan detta arbetar rent teoretiskt sett mot landhöjningen
- Människan har ett inbyggt behov av att dela in saker i grupper och klassificera saker och ting lägga in saker och ting i system. Detta är inte möjligt att göra till 100% korrekt då det kommer till naturliga system
- Om man tar en större del av svenska kusten i beaktande kan det vara en orsak att hålla den bredare finska definitionen i minne. Detta visar också på stor naturlig regional variation
- Föränderlig naturtyp hur hanterar man denna konstanta förändring vid uppföljning av naturtyper

1130 - Estuarier (Estuarier - Jokisuistot)

Interpretation Manual - EUR28

Downstream part of a river valley, subject to the tide and extending from the limit of brackish waters. River estuaries are coastal inlets where, unlike 'large shallow inlets and bays' *there is generally a substantial freshwater influence*. The mixing of freshwater and sea water and the reduced current flows in the shelter of the estuary lead to *deposition of fine sediments*, often forming extensive intertidal sand and mud flats. Where the tidal currents are faster than flood tides, most sediments deposit to form a delta at the mouth of the estuary. Baltic river mouths, considered as an estuary subtype, *have brackish water and no tide*, with large wetland vegetation (helophytic) and *luxurious aquatic vegetation* in shallow water areas.

Tabell 6. Nationella skillnader i tolkningen av EUR28 manualen, naturtyp 1130

	Sverige	Finland
Allmän definition	Sedimentation av finfördelat material	Sedimentation av finfördelat material
	Biotopkomplex	Biotopkomplex
Avgränsning	Där sötvattenspåverkan slutar	Där sötvattenspåverkan slutar
	Ca 6 m djup eller där skyddande land upphör	
	sötvattenspåverkan vattendrag > 2 m ³ /s	får ha sötvattenspåverkan ingen begränsning i tillströmningen
Gränsdragningar mot andra naturtyper	Ej vara 1160	Ej vara 1160

Allmänt

- Här har Sverige mer rent numeriska rekommendationer/definitioner än Finland
- Nya nationella Svenska rekommendationer/definitioner på kommande
- Finland har en topografisk övre gräns så delar av naturtypen kan gå upp på land
- De som har varit svårt är att bedöma är strömnings riktning och utsträckningen av sötvattenstillförseln

Kommentarer, diskussion och frågor:

- Vad gäller svenska numeriska rekommendationer så viste ingen riktigt varifrån > 2 m³/s kommer (misstankar fanns att det kunde röra sig om någon tysk forskning). Frågor kring vad man gör med de mindre vattendragen i Sverige kom upp (ingen sådan begränsning i Finland)
- De att saliniteten minskar väldigt kraftigt norr ut innebär att det rent tekniskt sätt inte är så stor salinitetsskillnad mellan havsvattnet och det inkommande sötvattnet
- Även här är EU's beskrivning ganska lös då t.ex. växtligheten beskrivs som "luxurious"
- Hur komplext är komplext? 1140, 1150 och 1160 ska kunna finnas i estuarier!?

1620 - Små öar och skär (Boreala skär och små öar i Östersjön - Itämeren boreaaliset luodot ja saaret)

Interpretation Manual - EUR28

Groups of skerries, islets or single small islands, mainly in the outer archipelago or offshore areas. Composed of Precambrian, metamorphic bedrock, till or sediment. The vegetation of boreal Baltic islets and small islands is influenced by the brackish water environment, the ongoing land upheaval (in areas with intense land upheaval) and the climatic conditions. The vegetation types are influenced by wind, dry weather, salt and many hours of sunlight. Land-upheaval causes a succession of different vegetation types. Bare bedrock is common. A lot of small islands have no trees. The vegetation is usually very sparse and consists often of mosaic-like pioneer vegetation communities. On some islands the species diversity is increased by nitrogenous excrement from birds. Many of the plants are xerophytic and lichens are common. Temporary or permanent rockpools are common and these are inhabited by a variety of aquatic plant and animal species. Boreal Baltic islets and small islands are important nesting sites for birds and resting sites for seals. The surrounding sublittoral vegetation is also included in the type 1620.

Tabell 7. Nationella skillnader i tolkningen av EUR28 manualen, naturtyp 1620

	Sverige	Finland
Allmän definition	I regel trädlösa. Mindre enstaka träd kan förekomma, dock upp till 0,25 ha skog (tas inte med i avgränsning)	Inga vegetation men det accepteras några träd och buskar men inte skog
	Omfattar den av land påverkade vattenmiljön ned till den fastsittande makrovegetationens nedersta djuputbredningsgräns	Från land delen tills botten planar ut. Strikt avgränsning mot rev.
Avgränsning	Exponerade kobbar och små öar Större än 0,1 och 1 ha	Exponerade kobbar och små öar Högst 2 ha

Allmänt

- En hel del skillnader mellan den finska och svenska tolkningen
- Mycket problematik med den snabba landhöjningen vilket innebär att många olika strandlinjer förekommer. Viktigt att använda uppdaterat data. Problematiskt då olika instanser använder olika data för strandlinjen
- En annan svår faktor är att få utläsa den korrekta trädmängden på öarna med hjälp av fjärkarterings data, hur mycket skog/träd är för mycket för att inte räknas som 1620

Kommentarer, diskussion och frågor:

- Hur skall man göra med överlappning av olika naturtyper även denna naturtyp är ju komplex till sin natur. Vilka som kan överlappa med denna naturtyp skiljer sig länderna emellan
- Speciellt finska data över strandlinjen var inte SeaGIS arbetarna nöjda med eftersom skärgården är extremt grund så är det mycket viktigt att få "färska" data (det som var tillgängligt var från 2008)

1170 - Rev (Rev - Riutat)

Interpretation Manual - EUR28

Reefs can be either biogenic concretions or of geogenic origin. They are hard compact substrata on solid and soft bottoms, which arise from the sea floor in the sublittoral and littoral zone. Reefs may support a zonation of benthic communities of algae and animal species as well as concretions and corallogenic concretions. Clarifications:

- "Hard compact substrata" are: rocks (including soft rock, e.g. chalk), boulders and cobbles (generally >64 mm in diameter).
- "Biogenic concretions" are defined as: concretions, encrustations, corallogenic concretions and bivalve mussel beds originating from dead or living animals, i.e. biogenic hard bottoms which supply habitats for epibiotic species.
- "Geogenic origin" means: reefs formed by non biogenic substrata.
- "Arise from the sea floor" means: the reef is topographically distinct from the surrounding seafloor.
- "Sublittoral and littoral zone" means: the reefs may extend from the sublittoral uninterrupted into the intertidal (littoral) zone or may only occur in the sublittoral zone, including deep water areas such as the bathyal.
- Such hard substrata that are covered by a thin and mobile veneer of sediment are classed as reefs if the associated biota are dependent on the hard substratum rather than the overlying sediment.
- Where an uninterrupted zonation of sublittoral and littoral communities exists, the integrity of the ecological unit should be respected in the selection of sites.
- A variety of subtidal topographic features are included in this habitat complex such as: Hydrothermal vent habitats, sea mounts, vertical rock walls, horizontal ledges, overhangs, pinnacles, gullies, ridges, sloping or flat bed rock, broken rock and boulder and cobble fields.

Allmänt

- Nationella tolkningen i Sverige har uppdaterats och ger nu tillåtelse till större variation
- Bar substratdata är ytterst viktigt för dessa analyser
- Överlagring med inventeringsdata/yttäckande utbredningskartor kan ge viktig information t ex gällande typiska arter.

Kommentarer, diskussion och frågor:

- En diskussion om huruvida en sluttning i en undervattensdal kan vara ett rev uppstod. Gruppen hade delade åsikter. Det att EU definitionen säger att naturtypen bör vara topografiskt distinkt från omgivande botten användes som ett argument för att sluttningar kan klassas som rev. Här ställdes även frågan ifall 15m stora stenblock kan räknas som rev, ingen gemensam lösning uppstod här heller. Denna diskussion gav gråa hår åt många av deltagarna.

- Det som alla verkade vara överens om är att den ekologiska och biologiska funktionen hos ett rev är det viktigaste. Avgränsningar som storlek och substrat kan vara en bra startpunkt men i slutändan är det ändå funktionaliteten som avgör.
- Jämförbarheten mellan olika regioner är inte alltid optimal då olika noggrannhet av djup- och substratdata använts
- En ny term myntades även under workshopen "the naked reef dilemma", då man lyfte fram skyddsstatusen hos olika rev och funderade huruvida rev utan växtlighet och epifauna bör ha samma skyddsstatus som rev med riklig växtlighet och epifauna. Det var delade åsikter om hur detta skulle göras, mot slutet verkade det som om majoriteten ville ha dem i samma grupp. Ett förslag var representativitets avgränsningar så att en viss procent av de skyddade reven skulle höra till de med mycket växtlighet och epifauna medan en viss procent skulle tillhöra till de så kallade nakna reven.

Session 4-5 fredag 24.3.2017 - SCOPING EXCERSISE "Pressure analysis for HUB"

Under denna övning var tanken att kartera läget vad gäller mänskligt tryck på marina biotoper (i detta fall HUB - HELCOM underwater biotopes). Analysparametrarna är samma som använts i TAPAS projektet men här användes andra biotoper. Eftersom tiden var begränsad var inte tanken att få ett resultat som visar på den absoluta sanningen detta var endast en så kallad grov "scoping excersise". Vi vill i projektet kunna påvisa att denna typ av information behövs och den är inte alltid lätt att få till stånd. Informationen som samlats in kommer att användas som ett stöd i SeaGIS 2.0 analyser samt för att påvisa behovet av liknande övningar i större skala med noggrannare parametrar. Feedback som kom in under workshoppen angående detta moment har tagits emot och antecknats för kommande användning.

Avslutning på fredag - Feedback på workshoppen från en planläggares perspektiv

- Dialogarbetet en viktig del av processen
- Sociala och politiska är minst lika viktigt som den biologiska och inventerings aspekten
- Sett ur ett planläggarperspektiv där planer kan göras för de kommande 20 åren är framtida eventuella naturtypsförekomster av stort intresse inte bara nuvarande förekomster.
- Subjektiviteten vad gäller naturtypstolkningar är stor och det bör komma ända fram till slutanvändarna av materialet
- Vid planläggning kan N2000 områden redan vara utmärkta som viktiga områden att bevara så därför är det av stor vikt att veta vilken viktig natur som finns utanför N2000 områdena
- Landhöjningen är lika utmanande för både land och vatten planering vilket innebär att det "tillkommande landet / försvinnande havet" är viktig information för planer som går 20 år in i framtiden och under den tiden hinner det hända mycket med mängden land/hav inom planerade områden. Var kommer land till och var kan man vänta sig att nytt tryck uppstår
- Även planläggarna upplever bristen av data som ett problem
- Kartmaterialets tillförlitlighet och färskhet. Uppdateringar av data hur när och vem sköter detta är viktigt
- Evaluering och uppdatering av framtagna kartor finns det en tidsram för detta?
- Sakkunniga skall vara aktiva i planeringsprocessen. Alla sakkunniga behövs, oberoende hur många system och karttjänster man har så krävs individer som kan sy ihop det hela
- Är trafikljussystemet fortfarande aktuellt för bedömning av känsliga områden?